Preken vigsling 22.11.26 Matteus 25,31–46

Dette hellige evangelium står skrevet hos Matteus i det 25.kapittel:

Når Menneskesønnen kommer i sin herlighet, og alle englene med ham, da skal han sitte på sin trone i herlighet, og alle folkeslag skal samles foran ham. Han skal skille dem fra hverandre, som en gjeter skiller sauene fra geitene, og stille sauene på sin høyre side og geitene på sin venstre.

Så skal kongen si til dem på sin høyre side: ‘Kom hit, dere som er velsignet av min Far, og ta i arv det riket som er gjort i stand for dere fra verdens grunnvoll ble lagt. For jeg var sulten, og dere ga meg mat; jeg var tørst, og dere ga meg drikke; jeg var fremmed, og dere tok imot meg; jeg var naken, og dere kledde meg; jeg var syk, og dere så til meg; jeg var i fengsel, og dere besøkte meg.’ Da skal de rettferdige svare: ‘Herre, når så vi deg sulten og ga deg mat, eller tørst og ga deg drikke? Når så vi deg fremmed og tok imot deg, eller naken og kledde deg? Når så vi deg syk eller i fengsel og kom til deg?’ Og kongen skal svare dem: ‘Sannelig, jeg sier dere: Det dere gjorde mot et av disse mine minste søsken, har dere gjort mot meg.’

Så skal han si til dem på venstre side: ‘Gå bort fra meg, dere som er forbannet, til den evige ild som er gjort i stand for djevelen og englene hans. For jeg var sulten, og dere ga meg ikke mat; jeg var tørst, og dere ga meg ikke drikke; jeg var fremmed, og dere tok ikke imot meg; jeg var naken, og dere kledde meg ikke; jeg var syk og i fengsel, og dere så ikke til meg.’ Da skal de svare: ‘Herre, når så vi deg sulten eller tørst eller fremmed eller naken eller syk eller i fengsel uten å komme deg til hjelp?’ Da skal han svare dem: ‘Sannelig, jeg sier dere: Det dere ikke gjorde mot én av disse minste, har dere heller ikke gjort mot meg.’ Og disse skal gå bort til evig straff, men de rettferdige til evig liv.»

Slik lyder det hellige evangelium.

Vennskap i Roma

Audiensen hos paven var unnagjort, og som fersk biskop-lærling syntes jeg at jeg hadde klart meg greit; bukket fint i hvert fall, selv om jeg bare mumla når paven ledet oss i Fadervår. For hvordan er den nå egentlig på engelsk, ord for ord…?

Samme ettermiddag var skuldrene lavere. Jeg stod utenfor et klasserom og pratet med en frivillig på en av språkskolene til Sant'Egidio-stiftelsen; en frivillig organisasjon ikke helt ulik Kirkens Bymisjon, der frivillige bl.a. driver språkopplæring blant flyktninger i Roma.

Vi hadde nettopp møtt noen av elevene. Mennesker fra en rekke land, som hadde flyktet fra krig, forfølgelse eller ekstrem fattigdom. Nå trengte de desperat å lære seg italiensk, for å øke mulighetene til å få seg jobb. En grell kontrast til meg som kunne tenkt meg et italienskkurs for å imponere på neste ferie. Nei, for flyktningene var språkstudiet alvor. Opplæringen fra det offentlige, var langt fra nok. Dessuten var det så mye annet som også skulle beherskes i et nytt og fremmed hjemland.

Men dette ville heldigvis disse frivillige hjelpe dem med. Jeg ble inspirert av varmen og engasjementet deres, og der på gangen spurte jeg språklæreren: «Hvor lenge får flyktningene være hos dere?» «De er våre venner», svarte hun». «Ja», sa jeg, «men hvor lenge får de komme her? Hvor lenge kan de få hjelp av *deg*?» Hun så meg inn i øynene, som om jeg ikke hadde skjønt noen ting, og sa: «Vennskap har vel ingen sluttdato? De kan være med meg resten av livet.»

Vel hadde jeg stotra med fadervåret hos paven. Men nå, kjente jeg meg skikkelig dum. Ja, følelsen henger i fremdeles, tre måneder senere. Hva i all verden hadde jeg tenkt? At flyktningene bare skulle få hjelp noen måneder, et år eller to?

Hadde jeg verken lest Bibelen eller gjort meg egne erfaringer om hva et vennskap er? Hadde jeg glemt all forskning om hva som skal til for å gi oss mennesker verdige liv? Blikket til denne hyggelige, men bestemte frivillige språklæreren, ga meg en lekse jeg aldri vil glemme. Om at nestekjærlighet betyr å slippe andre mennesker inn. Virkelig inn. Nestekjærlighet er vennskap. Og vennskap er terskelløse, tidløse og grenseløse.

Slik, altså, er det en hjelper en sulten, en tørst, en syk, en på flukt, en ny i landet, en gammel i landet, en ensom, en redd, et barn, en voksen, en nabo, eller for den saks skyld; en ukjent venn som strever på andre siden av jorden uten mulighet til å flykte noe sted.

Nestekjærlighet og vennskap er medisinen vi så sårt trenger, i en tid der avstandene mellom oss 8,3 milliarder søsken på absurd vis øker -tross globalisering og moderne kommunikasjon.

Det er forpliktende vennskap som korter ned avstanden mellom oss. Vennskap er det som kan få oss til å kjempe med nebb og klør for å snu utviklingen der materielle og økonomiske forskjeller blir stadig større, både globalt og her hjemme.

Ja, vennskap er til og med i verktøyskrinet om vi skal makte å få til det grønne skiftet. For skal vi redusere vårt overforbruk, stoppe den globale oppvarmingen, så må vi se på de som allerede lider av klimakrisen som våre søsken, våre venner. Økt avstand, derimot, fremmedgjør den andre, det skaper frykt eller likegyldighet, og gjør at vi i mindre grad vil gå den ekstra mila verken for en grønnere eller mer rettferdig verden.

Økt avstand er gift i en verden som mer enn noen gang trenger å stå samlet i møte med klimautfordringer og naturtap, migrasjon, krig og fattigdom. Men og her hjemme, her vi så sårt trenger hverandre som naboer som ser, hjelper, trøster og deler. Vi kan ikke alle være bestevenner. Vennskap kan være vanskelige å både få og å opprettholde. Men vennskap forstått som ekte, gode naboskap må vi kunne makte. For i løpet av våre liv, er vi alle, samtlige av oss, hjelpetrengende, vennskapstrengende. Ingen slipper unna. Det er en del av det å være til.

Domssøndag og Kristi kongedag

Teksten som vi leste i dag på domssøndag eller Kristi kongedag var kanskje ord om situasjonen til Jesus sine disipler som så ofte ble avvist, eller domsord over de lederne som ikke trodde ham, i en opphetet debatt. Men kirken har gjennom århundrene hørt noe enda større i disse ordene: Nemlig at Kristus selv gjør seg til ett med oss når vi føler oss på vårt minste og mest sårbare i verden.

Jesu ord om «disse mine minste» forblir en av vår kulturs sterkeste taler om nestekjærligheten. En tekst som tydelig peker på selve meningen med livet; på nestekjærligheten som livets mål. Og det foregår, som vi hørte, ikke i form av en koselig festtale fra Jesus. Nestekjærlighet er ikke et mildt krydder vi skal smaksette livet vårt med, men avgjørende viktig for menneskeheten. Nei, teksten ansvarliggjør oss. Ser vi en annen vei eller stikker hodet i sanden i møte med andre mennesker og verdens urettferdighet, da bommer vi på livets mål og mening.

Men dette er også menneskets lodd. Teksten er derfor og en nøkkeltekst for å forstå et kristent menneskesyn og vår avhengighet av tilgivelse og nåde. For det å være menneske er å gjøre sitt ytterste for å elske Gud, sin neste og seg selv. Men det er og å erkjenne at vi kommer til kort. At vi er syndere, som aldri helt vil klare å balansere på nestekjærlighetens vei.

«Det gode som jeg vil, gjør jeg ikke, men det onde som jeg ikke vil, det gjør jeg.» sa Paulus om dette paradokset. Vi er avhengig av Jesu nåde, av Kristus som konge som det heter på Kristi kongedag. Vi er avhengig av en Gud som ikke ser på oss og dømmer oss som fortjent, men som i stedet elsker oss mennesker så høyt at han sendte Jesus til oss, så vi likevel ikke skulle rote oss bort, men finne veien hjem.

Hjemmekamp

Og nettopp Guds kjærlighet, Guds nåde og Guds nærvær er nøkkelen til at jeg velger å tenke lyst om framtiden. Tenke stort om mulighetene vi har til å forme et varmere, rausere, «vennskapeligere» samfunn. Fordi Guds kjærlighet er på ekte. Kjærlighetskraften er en reell kraft. Den er rundt oss og blant oss. Den bor i hjertene våre og den sprer seg stadig derfra til øyne som ser, ører som lytter og hender som ber og som bygger grenseløse vennskap. Jeg trenger heldigvis ikke reise til Roma for å erfare det!

Troen på kjærligheten, på nåden og tilgivelsens makt som gjør at vi ikke gir opp, det er en superkraft!

«Kjemp for alt som du har kjært, dø om så det gjelder», heter det i salmen Alltid freidig. Livet er en kamp. Både i den store verden og noen ganger i våre egne liv. Men Trygve Skaug minner oss om følgende:

«du mener livet er en kamp / og det er jeg enig i / men rett som det er / er det hjemmekamp / og vi topper laget / har sola i ryggen / medvind / alle heier på oss»
(Trygve Skaug: Hjemmekamp. Oslo: Cappelen Damm, 2020.)

Kjære venner. Nå er nådens, kjærlighetens og vennskapets tid. Visst er utfordringene enorme. Men det er hjemmekamp i Guds vakre verden vi spiller! Der vi alle er medspillere. Vi har forskjellige plasser på banen, og i livet. Vi har ulike forutsetninger. Men alle er vi Guds barn. Alle hører vi med. Alle kan vi bidra til en vennskapeligere verden.

Finn din måte. Vær deg selv. Stå opp for andre, tilpasset hva du måtte ha helse og krefter til der akkurat du er i livet. Kanskje strekker ikke kreftene dine akkurat nå lenger enn til et varmt smil eller en bønn? Så smil det smilet. Be den bønnen. Og hvil uansett i tryggheten om at i denne kampen har vi ikke bare hjemmebane, men til og med en dommer som elsker oss!

Og om du tenker dette budskapet ble for naivt, for lettvint; om du tenker det blir for dumt å snakke om at nestekjærlighet og vennskap kan forandre verden, så vet jeg om en språklærer og noen flyktninger i Roma, som vil utfordre deg på akkurat det.

Ære være Faderen, sønnen og Den hellige Ånd. Som var, er og blir, én sann Gud fra evighet og til evighet. Amen!